

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060207

DOM
2013-09-16
Stockholm

Mål nr
M 1341-13, M 1585-13,
M 1586-13 och M 1587-13

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2013-01-16 i mål nr
M 2328-12, M 3145-12, M 3146-12 och M 3147-12, se bilaga A

KLAGANDE

Sentoria Entreprenad & Fastighetsutveckling AB, 556821-0545

Ombud: jur.kand. J S

MOTPART

Nämnden för Miljö & Hälsoskydd i Kungsbacka kommun

SAKEN

Utdömande av vite

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen fastställer mark- och miljödomstolens dom.

Dok.Id 1094926

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Sentoria Entreprenad & Fastighetsutveckling AB (Sentoria) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, ogillar Nämndens för Miljö & Hälsoskydd i Kungsbacka kommun (nämnden) talan.

Nämnden har bestritt ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Sentoria har till stöd för sin talan hänvisat till vad som anförts i mark- och miljödomstolen samt tillagt i huvudsak följande.

Sentoria har uppfyllt alla de åtgärder som vitet grundas på. Kemiska produkter, för det fall de innehas (vilket inte är fallet), förvaras i enlighet med gällande förordningar. Något avfall förvaras inte på fastigheten. Sentoria hanterar normalt endast avfall vilket fraktas med egna bilar och/eller släp till avfallsstation i Kungsbacka kommun. Hantering av farligt avfall förekommer inte.

Vad gäller vallen så har det inte visats att denna innehåller sådant avfall som medför att den måste avlägsnas. Det kan vitsordas att det tidigare funnits visst osorterat byggavfall i anslutning till vallen, men detta är avlägsnat. Avfallet på vallen avlägsnades den 18 april 2012. Det borde ankomma på nämnden att visa att vallen är skapad av osorterat material som i sig medför att hela vallen måste avlägsnas. Sentoria har låtit anlita en entreprenör för kontroll av vallens innehåll. Företrädare för entreprenören kom överens med miljö- och hälsoskyddsinspektör att entreprenören skulle låta gräva ut vissa prover för att kontrollera om vallen innehåller material som gör att den måste avlägsnas. Fram till dess att det är visat att vallen innehåller sådant material som medför att den måste avlägsnas kan det inte anses skäligt att döma ut vitet när Sentoria redan vidtagit vad som ankommer på dem.

Nämnden har till stöd för sin talan anført i huvudsak följande.

Sentoria har inte vidtagit samtliga åtgärder enligt föreläggandet. Hantering av farligt avfall och kemiska produkter samt förvaring av löst avfall är åtgärdat och omfattas inte av ansökan om utdömmande av vite. Föreläggandet avser inte avfall som ligger löst på vallen, utan vallen i sig ska avlägsnas eftersom den delvis består av avfall av okänt ursprung. Föreläggandet följs upp efter varje 30-dagars period och vid varje besök till och med det senaste besöket den 16 april 2013 har det kunnat konstateras att vallen varit kvar.

Den 13 juni 2013 närvarade nämnden när en entreprenör provgrävde i vallen för att avgöra hur mycket som behövde avlägsnas. Avfall i form av rivningsrester återfanns då i samtliga provgropar i hela vallens sträckning. Bland annat återfanns säckar med eternitplattor, rester från badrum (kakel, väggskivor med fogmassa m.m.), takpannor, betongstycken och asfalt. Efter besöket gjorde kommunen bedömningen att allt rivningsavfall behövde avlägsnas för att föreläggandet skulle anses vara uppfyllt. Dagen efter provgrävningarna meddelade entreprenören att allt avfall var bortgrävt, vilket är korrekt. Kvitton på var massorna lämnats ska lämnas in för att föreläggandet ska vara uppfyllt. Föreläggandet är alltså nu så gott som uppfyllt. Vitet är dock utformat som ett löpande vite per 30-dagars period och det har således tagit 14 vitesperioder à 30 dagar för Sentoria att följa föreläggandet. Sentoria har underlåtit att informera nämnden om skäl till att åtgärderna dragit ut på tiden eller eventuella planer för arbetet med att avlägsna vallen. Först när viten började dömas ut vidtog Sentoria åtgärder. Föreläggandet har vunnit laga kraft och det som ärendet gäller nu är om Sentoria har efterlevt föreläggandet inom utsatt tid eller inte, vilket Sentoria inte har gjort.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar inledningsvis att de formella förutsättningarna för utdömmande av vite i enlighet med vitesföreläggandet föreligger, dvs. föreläggandet är tillräckligt preciserat och klart, det har delgivits Sentoria och det har vunnit laga kraft.

Frågan i målet är om det är visat att föreläggandet överträtts. Sentoria har invänt att avfallet på vallen avlägsnades den 18 april 2012 och har åberopat fotografier till stöd för detta. Föreläggandet har emellertid avsett borttagande av vallen i sig och mot bakgrund av de uppgifter som lämnats av nämnden, vilka inte bestritts av Sentoria, får det anses vara utrett att vallen inte avlägsnades förrän i mitten av juni 2013. När det gäller frågan om vallens konstruktion är det genom uppgifter som nämnden lämnat avseende det material som återfanns vid provgrävningar i vallen den 13 juni 2013, visat att vallen varit uppbyggd av avfall. Det är därmed klarlagt att skyldigheten att i enlighet med föreläggandet ta bort vallen senast den 8 mars 2012 inte har följts.

Mark- och miljööverdomstolen finner alltså att Sentoria inte har efterföljt föreläggandet under de perioder som de i målen aktuella ansökningarna avser. Det har inte framkommit att Sentoria haft giltig ursäkt för att inte följa föreläggandet i tid och inte heller några skäl för att jämka vitet. Förutsättningar för att döma ut vitet i enlighet med samtliga fyra ansökningar finns därmed. Mark- och miljödomstolens dom ska därför fastställas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 7 oktober 2013

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Lars Borg, tekniska rådet Anna-Lena Rosengården samt hovrättsråden Eyvor Helmenius och Åsa Marklund Andersson, referent.

Föredragande har varit Louise Bengtsson.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2013-01-16
meddelad i
Vänersborg

Mål nr M 2328-12
M 3145-12
M 3146-12
M 3147-12

SÖKANDE

Nämnden för Miljö & Hälsoskydd i Kungsbacka kommun 4

MOTPART

Sentoria Entreprenad & Fastighetsutveckling AB, 556821-0545

Ombud: Advokat B T

SAKEN

Utdömmande av vite

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen förpliktar Sentoria Entreprenad & Fastighetsutveckling AB att till staten betala av Nämnden för Miljö & Hälsoskydd i Kungsbacka kommun förelagt vite om 80 000 kr avseende tiden den 7 april 2012 till och med den 4 augusti 2012.

Dok.Id 213387

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänersborg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 30	måndag–fredag 9.00–16.00

BAKGRUND

Nämnden för Miljö & Hälsoskydd i Kungsbacka kommun (nedan nämnden) förelade i beslut den 19 januari 2012 (§ 4, dnr 2011/2011-42) Sentoria Entreprenad & Fastighetsutveckling AB (nedan bolaget) att senast 30 dagar efter att ha delgetts beslutet vidta följande åtgärder på fastigheten X:

- a. Ha ordnat så att kemiska produkter, blandningar, varor och kemiska bekämpningsmedel förvaras nederbördsskyddat på tätt underlag samt att de, om de är flytande, även förvaras avloppslöst eller inom invallning.
- b. Ha tagit bort den av avfall skapade vallen, utmed fastighetens västra gräns.
- c. Ha tagit bort allt avfall inklusive farligt avfall förvarat utomhus på X.
- d. Till Miljö & Hälsoskydd ha inkommit med skriftlig redovisning om vart avfallet, enligt punkt B och C ovan, lämnats och vem som transporterat det genom uppvisande av transportdokument och mottagningskvitton eller motsvarande.

Föreläggandet förenades med ett löpande vite om 20 000 kr för varje 30-dagars period som var och en av de ovanstående punkterna inte efterlevdes.

Bolaget fick del av beslutet den 6 februari 2012.

YRKANDEN M.M.

Nämnden har yrkat att bolaget ska förpliktas att betala vite om 80 000 kr, varav

-
- 20 000 kr för perioden den 7 april 2012 till den 6 maj 2012 (mål M 2328-12),
 - 20 000 kr för perioden den 7 maj 2012 till den 5 juni 2012 (mål M 3145-12),
 - 20 000 kr för perioden den 6 juni 2012 till den 5 juli 2012 och (mål M 3146-12) och
 - 20 000 kr för perioden den 6 juli 2012 till den 4 augusti 2012 (mål M 3147-12).

Som grund för yrkandena har nämnden anfört i huvudsak följande. Vid en uppföljande inspektion den 14 mars 2012 konstaterades att avfallet på fastigheten hade tagits bort. Någon redovisning om vart det tagit vägen hade dock inte inkommit. Vallen fanns kvar i sin helhet, dock något överväxt. Den 16 mars 2012, två dagar efter besöket, hölls ett möte mellan nämnden och representanter för fastighetsägaren samt det byggföretag som verkat på fastigheten. Nämnden efterfrågade då en plan över arbetet med att avlägsna vallen och att en sådan plan skulle redovisas inom en vecka från mötet. Någon sådan plan har ännu inte inkommit. Vid inspektioner den 16 april samt den 14 maj 2012 konstaterades att vallen fanns kvar oförändrad samt att nytt avfall, inklusive farligt avfall, förvarades på fastigheten. Även vid inspektioner den 13 juni 2012, den 9 juli 2012 och den 14 augusti 2012 konstaterades att några åtgärder för att avlägsna vallen inte hade vidtagits.

Av åtgärds punkterna i föreläggandet från den 19 januari 2012 har punkt A och C åtgärdats, även om nytt avfall därefter har tillkommit. Punkt D kan inte redovisas då byggföretaget medgett att de själva transporterat avfallet utan att ha tillstånd till detta. Kvar att åtgärda är punkt B, dvs. avlägsnandet av vallen. Bolaget har trots upprepad begäran inte avlägsnat vallen med avfall som finns på fastigheten eller meddelat några planer på att göra detta. Eftersom bolagets representant vid mötet den 16 mars 2012 uppgav att man ämnade åtgärda överträdelserna valde nämnden att inte begära utdömande av vite efter de första två uppföljningsbesöken den 14 mars respektive den 16 april 2012 i hopp om att rättelse skulle ske. När det efter tre 30-dagarsperioder fortfarande inte skett något med vallen bedömer nämnden att någon vilja till åtgärd inte finns hos företaget. Eftersom bolaget fick mer tid på sig för åtgärder samt att avlägsnandet av vallen är den mest resurskrävande av åtgärds punkterna, anser nämnden att vitet bör dömas ut utan att jämkas. Därtill kommer att bolaget inte lämnat någon redovisning av plan för arbetet eller hur dialogen med Trafikverket fortskrider.

Bolaget har i första hand yrkat att ansökningarna ska avslås och i andra hand att vitet ska jämkas. Bolaget har anfört i huvudsak följande. Bolaget har för avsikt att snarast avlägsna vallen och har anordnat resurser för detta. På vallen finns dock ett viltstängsel som Trafikverket ansvarar för som Trafikverket har placerats på vallen. Detta har försvårat och hindrat borttagandet. Trafikverket har den 20 december 2012 meddelat tillvägagångssätt för hantering av viltstängslet. Åtgärder kommer därför att vidtas så snart väderleken tillåter.

Bolaget har gett in ett e-postmeddelande från Trafikverket.

DOMSKÄL

Tillämplig lagstiftning

En tillsynsmyndighet får enligt 26 kap 9 § och 21 § miljöbalken (1998:808) meddela de förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken ska efterlevas. Beslut om föreläggande enligt miljöbalken får förenas med vite (26 kap 14 § miljöbalken). De närmare reglerna om utformning och hantering av vitesförelägganden finns i lagen (1985:206) om viten.

Har bolaget följt föreläggandet?

Mark- och miljödomstolen kan inledningsvis konstatera att nämndens föreläggande är lagligen grundat och inte innehåller några uppenbara oriktigheter. Av föreläggandet följer att bolaget senast 30 dagar efter delgivning av beslutet skulle ha tagit bort den av avfall skapade vallen utmed fastighetens västra gräns. Bolaget delgavs föreläggandet den 6 februari 2012 och skulle således ha tagit bort vallen senast den 8 mars 2012. Av utredningen framgår att bolaget i vart fall inte hade tagit bort vallen vid tidpunkten för bolagets senaste yttrande till domstolen, den 28 december 2012. Det är således utrett att bolaget inte har följt föreläggandet under de tidsperioder som yrkandena om utdömande av vite avser.

Har bolaget haft giltig ursäkt att inte följa föreläggandet?

Mark- och miljödomstolen övergår härefter till bedömningen om bolaget har haft giltig ursäkt att inte följa föreläggandet. Bolaget har gjort gällande att Trafikverkets viltstängsel försvårat och hindrat bolaget från att ta bort vallen och att detta ska anses utgöra giltig ursäkt att inte följa föreläggandet. Det är bolaget som har bevisbördan för att överträdelsen av vitesföreläggandet varit ursäktlig (se Lavin, Viteslagstiftningen En kommentar, internetutgåva, § 6).

Av nämndens journalblad framgår bl.a. följande. På fråga från miljö- och hälsoskyddsinspektören N Z meddelade M H, projektledare på Trafikverket, via e-post den 5 mars 2012, att det är tillåtet att ta ner viltstängslet under den tid någon är på plats och arbetar men att det inte får lämnas obevakat och öppet så att djur kan springa ut på vägen. Någon anteckning om att meddelandet vidarebefordrades till bolaget finns inte, men vid möte i ärendet med miljö- och hälsoskyddsinspektören m.fl. den 16 mars 2012, fick bolaget information om att Trafikverket behövde kontaktas angående hur viltstängslet skulle hanteras när vallen togs bort. Enligt anteckning den 29 mars 2012 meddelade bolagets ombud miljö- och hälsoskyddsinspektören att diskussioner förts med Trafikverket angående viltstängslet. Miljö- och hälsoskyddsinspektören svarade honom samma dag att nämnden, sedan bolaget fått svar från Trafikverket, vill ha en ungefärlig tidsplan för det fotsatta arbetet med att avlägsna massorna m.m.

Bolaget har gett in ett, med anteckningen den 5 mars 2012 delvis likalydande e-postmeddelande, av den 20 december 2012 från M H, Trafikverket, till bolagets ombud B T.

Som framgår av Trafikverkets e-postmeddelande till bolaget har viltstängslet inte hindrat bolaget från att ta bort vallen. Enligt mark- och miljödomstolens bedömning får bolaget emellertid anses ha haft behov av att samråda med Trafikverket innan vallen har kunnat tas bort. Med hänsyn till behovet av samråd med Trafikverket och

att viltstängslet i viss mån försvårar borttagandet av vallen får därför bolaget anses ha haft giltig ursäkt att inte ta bort vallen under viss tid efter den tidpunkt detta skulle ha skett enligt föreläggandet.

Det har i utredningen inte framkommit att bolaget haft svårigheter att få kontakt med och erhålla information från Trafikverket om hur viltstängslet skulle hanteras. Att så har varit fallet har inte ens påståtts av bolaget. Att bolaget först i e-postmeddelande den 20 december 2012 erhållit information från Trafikverket förefaller således inte bero på brister i Trafikverkets hantering av ärendet. Mot denna bakgrund anser mark- och miljödomstolen att bolaget i vart fall inte kan anses ha haft giltig ursäkt att inte följa föreläggandet efter den 6 april 2012. Eftersom yrkandena om utdömande av vite avser tiden efter den 6 april 2012 finns det därför grund att döma ut vite för samtliga tidsperioder.

Finns det skäl att jämka vitet?

Av 9 § första stycket andra meningen lagen om viten följer att vite får jämkas endast om det finns särskilda skäl. Av samma skäl som angetts ovan anser mark- och miljödomstolen att förekomsten av ett viltstängsel på vallen inte ger anledning att jämka vitet. Vitesbeloppet i föreläggandet kan inte heller anses för högt bestämt med hänsyn till angelägenheten av att föreläggandet följs. Nämndens ansökan ska därför helt bifallas.

Övrigt

Mark- och miljödomstolen antecknar upplysningsvis att nämnden ansökt om utdömande av vite om ytterligare sammanlagt 60 000 kr för ytterligare tre 30-dagarsperioder. Handläggningen av dessa mål, med målnummer M 4301-12, 4303-12 och M 45-13, har inletts.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM

Mål nr M 2328-12
M 3145-12
M 3146-12
M 3147-12

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 426)

Överklagande senast den 6 februari 2013.

Rickard Johansson

Målet har avgjorts av tingsfiskalen Rickard Johansson. Föredragande har varit beredningsjuristen Eveline Savik.